

Polku talvien pelastamiseen

VAIKUTA POLITIIKKAAN

Jotta talvet voidaan pelastaa, koko yhteiskuntaa täytyy muuttaa. Käytä äänioikeuttasi ja äänestä vain ehdokkaita, jotka pitävät ympäristömme puolta. Kerro, että he menettävät äänesi, elleivät aja riittävän kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa.

OLE ÄÄNESSÄ

Puhu ilmastomuutoksesta ystäville, perheellesi ja työtovereillesi sekä sosiaalisen median verkostoissasi. Ilmastoaktiivisia ei ole ilman aktiiveja.

OPISEKELE

Lue ilmastomuutoksesta netistä, kirjoista sekä luotettavista tiedotusvälineistä ja kerro oppimastasi muille.

ELÄ YKSINKERTAISEMMIN

Vähennä kulutustasi, älä osta mitään turhaa, käytä tavaroita uudelleen ja pidempään sekä kierrätä se mitä et enää tarvitse.

SYÖ ILMASTOYSTÄVÄLLISESTI

Syö kasvispainotteisesti ja vältä eläinperäisiä tuotteita, älä heitä ruokaa roskeen ja suosi vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita.

MATKUSTA FIKSUMMIN

Matkusta lähelle, suosi joukkoliikennettä, valitse juna lentämisen sijaan ja jos lennät, ole kohteessa kerralla pidempään.

ÄÄNESTÄ LOMPAKOLLASI

Suosi yrityksiä, joiden tuotteet ja toimintatavat ovat ympäristöystävällisiä ja joille ympäristöstä huolehtiminen on etusijalla.

Saara Böök: Elämäntapamme kaipaavat hidastelua, toiminta ilmastokriisin hillitsemiseksi ei

Kirjoittaja on viestinnän ammattilainen ja POWin viestintäkoordinaattori, joka rakastaa hidastelua ja jolle ilmastokriisin ratkaiseminen tarkoittaa tuttujen asioiden tarkastelua uudesta suunnasta.

Tiedätkö kehoa valtaavan tunteen kävellessäsi metsässä, jonka puita kuorruttaa paksu valkoinen lumi-kerros. Jalkojesi alla pakkaspäivän narskunta. Pysähtyessäsi ihmettelemään ympärillä seisovaa hiljaista metsää, aika tuntuu pysähtyvän. Kiire katoaa. On vain tämä hetki. Hidastaminen tuntuu luonnolliselta, ainoalta vaihtoehdolta.

Kuljemme läpi elämän kuulleen, että nopeus on valttia ja tehokkain palkitaan. Hidastaminen ja pysähtyminen sen sijaan mielletään laiskuuksi, kykenemättömyydeksi. Tunnumme kuitenkin kiirehtivän aivan väärissä asioissa ja vääristä syistä.

Ajattelen, että aikamme suurimmat ongelmat piilevät nimenomaan näissä normeissa ja totutuissa tavoissa toimia. Meitä ympäröivät tehotuotannot melkein kaikilla elämän osa-alueilla: on tehotuotettu liha, on pikamuoti, on jatkuvat kasvutavoitteet, on toinen toistaan tehokkaampia teknologioita.

Elämme globaalissa pohjoisessa maailmassa, jossa haluamme (ja useimmiten saamme) kaiken nyt, heti. Vauhti kiihtyy ja enemmän on enemmän. Ei ole sattumaa, että samalla kun nämä kestävämmät tavat rapauttavat planeettaamme, rapautamme jatkuvasti myös omaa henkistä ja fyysistä kantokykyämme yhä suurempien paineiden alla jatkuvasta kasvusta.

Muuttaaksemme suuntaa, tarvitsemme uusia tapoja ja uteliaisuutta

käsitellä meille tuttuja asioita kuten aikaa, menestystä sekä tehokkuutta. Maailmaa tuskin muutetaan asettamalla tavoitteita tehokkaammasta – se muutetaan kääntämällä syvälle asetettuja normeja ja tapojamme toimia.

Voisiko yksinkertaisesti hidastamalla muuttaa asioita? Sillä on ollut ainakin suuria vaikutuksia omaan elämään.

Arjessa on todellisuudessa aikaa paljon ihanille asioille, jos vain annan niille aikani. Pienet hidastelun hetket tekevät arjesta paikan, jota ei tarvitse paeta maailman toiselle puolelle rentoutuakseen.

Todellisuudessa en edes tarvitse lentoa paikkaan, jonne voin matkustaa junalla. Kauemmas matkustettaessa matka-aika toki pidentyy, mutta samalla myös aidot tarinat ja kokemukset lisääntyvät.

Aika itsessään muuttaa merkitystä. Prosessin arvostus kasvaa. Käsitöläisyys näyttäytyy uudessa valossa ja tavaroiden ja vaatteiden vaaliminen ajassa auttaa ymmärtämään kertakäyttökulttuurin sekä kerskakuluttamisen älyttömyyden.

Vaikka välillä tuntuu, että hidastamisen mahdollisuus meitä ohjaavassa yhteiskunnassa huutaa poissaolollaan, ympärillämme on todellisuudessa paljon suuntaviittoja. Luonto yhtenä niistä. Se muistuttaa prosessin ja hitauden hienoudesta. Se ei kiirehdi. Se ei hoputa. Tunturi ei ole noussut yhdessä yössä. Kasveja ei voi hoputtaa kasvuun kesken talven, ne seuraavat vuoden kulkua.

Muutetaan maailmaa tapa, ajatus ja teko kerrallaan. Milloin sinä hidastelit viimeksi?

Äkäslompololainen Keijo Taskinen on riistabiologi, joka kirjoittaa, valokuvaa ja pyrkii katselemaan maailmaa eläinten, toislajisten ystäviemme, silmin. Hetkiä Keijon matkassa -sarja ilmestyy kevään jokaisessa Kuukkelissa.

Oi, valkolinnut, saapukaatte

*Näin kerran unta: joutsen taivahainen
Mun antoi hetken kanssaan taivaltaa
Tuuli lauloi laulujaan
Sadun hohde peitti maan
– Kulkuri ja joutsen*

Akseli Gallen-Kallela, Eino Leino, Jean Sibelius, Reino Helismaa, Yrjö Kokko... joutsenfaneja piisaa. Puhtoinen, pariuskollinen valkolintu on ruokkinut ihmisten mielikuvitusta kautta aikojen.

Vesilintukansamme myyteissä laulujoutsen, kevään tuojaksi, oli jumalaista alkuperää. Pitkä vain on talven valta, mutta näinä päivinä se päättyy: sieltä ne saapuvat; lentävät havisten ilman halki; valaisevat maita siiveniskuillaan; sulattavat hopeatorvillaan routaiset sydämet.

Laulujoutsenen tarina on toivoa antava: 70 vuotta sitten maassamme oli vain parikymmentä pesivää paria. Suojelun ansiosta laji pelastui, elpyi ja runsastui. Nykyään meillä pesii yli 10 000 joutsenparia.

Mutta Enontekiön erämaissa kansallislintumme saaminen kameran etsimeen on edelleen työlästä. *Kuikui (Keijo)* kulki vajaan kolme viikkoa *Tiitin* (Yrjö Kokko, joutsenen pelastaja) ja *Niuniun (Sulo Rova)* 70 vuotta vanhoilla jäljillä ennen kuin lopulta onnistui:

Juhannuksen alla Kuikui on takaisin pyhätössään, *Hannan* ja *Marskin* (Tiitin ja Niuniun löytämä joutsenpari) pesälamella. Tällä kertaa matkassa on *Suitsait*, touhun nainen. Lammen 16 pounaa kelluvat kesäyössä. Mutta ne ovat elottomia, ei näy joutsenia, sukulaisia eikä tiiroja.

Takana on pari peninkulmaa helteistä taivallusta raskaan repun kanssa; vaaroja ja vuomia; leiriytymistä; syömämielen sammutusta kynsiluilla kokkaamalla. Ja kehon viilentämistä, janon sammutusta – onko parempaa tunnetta kuin heittäytyä hehkuvana hiilenä tunturijokeen? Niellä, latkia, ryyssä elämän nektaria.

Kuikui nukkuu pintaunta. Pohjanpappi ryyssä ja yötien jankuttaa:

– Tiiti, Tiiti tähän tydy!

Yhtäkkiä horteen läpäisee joukkaisten ääni ja lähtöläpse. Kivenheiton päästä, joelta. Kuikui säntää ulos, mutta liian myöhään. Vain enkelinjaljet viipyvät vedessä.

Kaksi yönseutua he kulkevat. Pesälammen tievalla istuskelevat, joutsenia odottavat. Mutta turhaan: joukkaiset kailottavat lentäessään matalalla kahden joen laaksossa. Kelvollista kuvaa niistä ei saa.

Epätoivo valtaa alaa.

– Yksi tiiti-henkinen ruutu, joutsen tunturitaustalla – muuta en pyydä, Kuikui huokaa.

Kolmantena päivänä he kulkevat kuolpunan yli kohti leiriä. Matkan varrella on rehevä lompolo, jolla näkyy jotain valkoista.

– Joutsenia! Suitsait supisee.

– Ihme! Nyt ei hosuta, kuiskaa Kuikui.

Kylkimyyryä huppupäätä lähestyvät joutsenia. Konttaavat viimeiset metrit aukean reunaan.

– Ottavat iisisti, eivät saa meistä tolkkua. Eikä kuulu Hu-varoitusta! Lähemmäksi ei päästä, mutta saan kuvaan tunturin taustalle, Kuikui toteaa ja laukoo kameraansa.

Mutta kuvia tärkeämpää on nähdä joutsenpari arkipuuhissaan juuri täällä, Tiitin ja Niuniun maisemissa. Varovaisina varjoina Kuikui ja Suitsait poistuvat paikalta.

Vaikka paluumatkalla räkkä syöksyy päälle lailla pomikonelaivueen, ovat heidän askeleensa keveät.

– Oli se koiras kyllä melkoinen kormy ja naaras poikeuksellisen viehko... Mitä luulet, olikohan jompikumpi Hannan ja Marskin jälkeläisiä? Suitsait kysyy.

– Jo´vain, myhäilee Kuikui ja kumartaa edelläeläjille.

P.S. Tarinoin lisää laulujoutsenretkestäni tiistaina 4.4. luontoillalla Pallaskodalla.

Kirjailija ja toimittaja Kari Kaulanen on syntynään Äkäslompolosta. Hänen käsialaansa ovat muun muassa Kuuramäki-trilogia ja Riemuliiterin historiikki. Kaulanen on myös yksi Kuukkelin aikaisemmista omistajista ja päätoimittajista. Mie ja matkailu -sarja ilmestyy jokaisessa kevään Kuukkelissa.

Levynpyörittäjän kevähät

Minun pesti Riemuliiterin levynsoittajana kevväällä 1977 alko helmikuussa viikola kaheksan, ko eteläsuomalaiset tulit hihtolomile.

Pakko tunnustaa, että ensimmäisinä iltoina jännitti, miten sitä osaa soittaa hesalaisten ja muitten siltä suunnalta tulheitten miehleistä musiikkia, ja että onko meillä ees kaikkia ajankohtasia levyjä.

Silloin oli muotia nopeavauhtinen rokkapillymusiikki ja vähä niinkö sen vastakohtana alko kuuhluun puhetta punkista.

Yhtenä iltana semmonen silmikasipäinen nuorimies tuli levykopin seinässä olevalle lipulukuule.

”Miksi sä et soita mitään nopeeta?” se kysy.

Onneksi semmostaki löyty, ja mie laitoin levyn pyöhiin. Kopin salhiin päin olevassa seinässä oli kaksi isoa klasia, josta näki tanssaajat. Siittä mie seurasin, ko poika pisti tansiksi. Sen jalat tikkasit ko sinkerinneula ja koko mies heilu semmosta vauhtia, että hyä ko silmä kerkisi matkassa. Mutta tansata se osasi. Ja jakso.

Eikä menny ko korkeinthaan varttitunti, ko solli taas luukula kysymässä, että miksen mie soita mithään nopeaa.

”Vastahan mie soitin”, sanoin, mutta lupasin lissää, ko sen viuh-tomista oli niin hauska seurata.

Minun lisäksi sitä vahtasit useimmat niistä aikuisista, jotka olit salin puolela.

Silloin hihtolomaviikoila ei vielä pietty joka ilt tansia, ja niistäki illoista, ko piethiin, ossaa mainostethiin tisko-iltoina. Taisipa sielä joskus vierailla oikea tiskijukka, joka uskalsi puhuakki ylesölle toisin ko mie.

Viiminen koululaisviikko oli viikko kymmenen. Sen jälkhin alko Riemuliiterissäki varsinaisen keväsesonki. Silloin levyjen soittaminen oli paljo helpompaa, ko yleisö kaipas vanhempaa tansimusiikkia. Tietenki välillä hääty soittaa rokkia ja muuta nopeaa, samhaan laihiin ko orkesterit